

Retsstilling, Forsvarssagen etc. Ved denne Opstillingsmetode har Samlingen vundet meget i Overskuelighed, saaledes at Læseren med største Lethed kan finde netop det Spørgsmaal, der interesserer ham. Kun den Indvending maa man have Lov til at fremføre, at Udgaven vilde have vundet i Betydning, hvis der i Spidsen for hver Tale var blevet anbragt et lille Resumé, der førte Læseren ind i den konkrete Situation, i hvilken Talen blev holdt. Indledningen til Værket viser, at Udgiveren evner paa ganske faa Linjer at faa sagt meget væsentlige Ting. En Del af det værdifulde Stof, som nu ligger begravet i de omfangsrige Noter, vilde derved blive bragt frem i Dagens Lys.

Det er prisværdigt, at Udgiveren af disse Taler ikke er blevet staaende ved en blot Fremlæggelse af Materialet, men ogsaa har søgt at yde et Bidrag til en Karakteristik af C. G. Andræ. Paa de henvend 70 Sider, som denne Indledning omfatter, findes saa godt som alle de Problemer strejft, som Andræ's politiske Gerning og Personlighed stiller Forskeren overfor. I et fortættet Sprog, der viser Forfatterens betydelige Evner til at finde det korte, ramrende Udtryk, paa sine Steder nok lidt søgt og pretensiøst, men dog med Flugt og Fart er denne Indledning skrevet. Et uhyre Materiale er samlet sammen, lagt til rette og bearbejdet med personlig Kritik.

Kun een væsentlig Anke maa man have Lov til at fremføre mod denne Indledning: den tynges til Jorden af Noter. Udgiveren meddeler i Forordet, at det navnlig er af Hensyn til den historiske Læser og ikke til Faghistorikeren, at Noteapparatet er blevet saa omfattende. Men er det ikke saaledes, at det kun er Faghistorikeren, der har Taalmodighed til at arbejde sig gennem dette uhyre Stof, medens den almindelige Læser hurtigt giver op? Dræber man ikke den i Forvejen ikke altfor stærke Interesse for historiske Arbejder ved at tvinge en Læser til 116 Gange at maatte afbryde Læsningen af $10\frac{1}{2}$ Side for at kigge efter i Noterne? (Indledningens Kap. 2). Eller for at tage et andet Eksempel, Side 67, hvor der til 16 Linjer Tekst, findes 10 Henvisninger, som i tæt trykt Notesats rummer ikke mindre end 25 Linjer! Noterne bør først og fremmest være Henvisninger saa korte og saa enkle som mulig, og ikke en Bivogn hvorpaa man læser alt det Stof, som man ikke kan faa Plads til i Teksten.

Harald Jørgensen.

I Samlingen „Quellen und Forschungen zur hessischen Geschichte“, der udgives af den historiske Kommission i Staten Hessen, har Dr. Georg Durst offentliggjort en Afhandling:

Hessen-Darmstadt und die schleswig-holsteinische Frage 1840—1850, som fortjener at kendes af danske Historikere, der beskæftiger sig med Hertugdømmernes Historie. Som Titlen angiver, har Forfatteren til Formaal at skildre Stemningen i det lille Omraade Hessen-Darmstadt, men som det undertiden gaar med den Slags snævert afgrænsede Opgaver, bliver det nødvendigt at gribe ind paa den almindelige Histories Omraade. Det gør Georg Durst, og hans Afhandling bliver derfor snarere et Bidrag til Spørgsmaalet om hele det tyske Folks Stilling til det slesvigholstenske Spørgsmaal. Durst har brugt baade trykt og utrykt Materiale; af det sidste bør navnlig fremhæves Indberetningerne fra Hessen-Darmstadts Befuldmægtigede paa Forbundsagen, der belyser den danske Regerings Forsøg paa gennem Forbundsagen at dæmme op for den Pressekampagne, Slesvigholstenerne lidt efter lidt fik vakt til Live, især i Staterne syd for Mainlinien. Mon der ikke paa dette Omraade skulde ligge en Opgave for en dansk Historiker: i Sammenhæng at undersøge og skildre den Virksomhed, som det danske Gesandtskab udfoldede i Frankfurt, og den Betydning det havde i de skæbnesvangre Aar 1840—50? Georg Dursts Fremstilling paa disse Punkter virker fragmentarisk, ligesom det ogsaa maa fastslaas, at han har skrevet sit Arbejde uden Kendskab til dansk videnskabelig Litteratur. I denne Forbindelse maa der endvidere gøres opmærksom paa, at Forf. et Par Steder forveksler de to Konger Chr. VIII og Fred. VII (Side 32) og heller ikke er videre stiv i de militære Træfninger i Aaret 1848.

Harald Jørgensen.

Det er altid med en vis Begærlighed, man griber en ny Bog af Hugo Matthiessen. Faa evner som han paa een Gang at fængsle og berige Læseren. Nylig vederføres hans Bog om *Hærvejen* den for et historisk Værk saa sjældne Ære i Lobet af kort Tid at udkomme i to Oplag, og det er intet Under, da det altid er en Nydelse at læse hans Bøger. Dels glæder man sig over den Fylde af levende kulturhistorisk Stof, de rummer, dels bringer de for alle Elskere af vort Lands Natur og af vore Købstæders gammeltdags Ynde et sjældent frisk Pust ude fra Danmark, og endelig glæder man sig rent æstetisk over hans smukke og magtfulde Sprog. Der er næppe nogen Historiker i vort Land, der naar Hugo Matthiessen i sproglig Fremstillingskunst.

Medens »Hærvejen« rejser sig i hans Produktion næsten monumentalt som et Symbol paa selve Jyllands og Danmarks skiftende Skæbne, med en Rejsning som et aarhundredgammelt Træ, saa